

både erhvervet og befolkningen til at øge deres aktive medvirken i overvågningen af havmiljøet.

Søværnets Operative Kommando har allerede drøftet kampagnen med en række maritime interessenter, som samstemmende har givet positive tilsagn om at ville støtte op om kampagnen.

2. Hovedpunkterne i lovforslaget

2.1. Synliggørelse af Havretskonventionen

2.1.1. Havretskonventionen

Forsvarsministeriet har siden Danmarks ratifikation af FNs Havretskonvention den 16. november 2004 ønsket at få tydeliggjort konventionens artikel 220, stk. 1-3 og 5-6, der omhandler kyststatens rettigheder i forbindelse med håndhævelse over for udenlandske skibe, for dermed at have et tydeligere grundlag for indgreb mod sådanne skibe, når disse forurener i danske farvande.

Med det formål at få tydeliggjort Havretskonventionens artikel 220 i havmiljøloven, blev der i februar 2004 nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Grønlands Repræsentation og Færøernes Landsstyre under formandskab af Miljøministeriet (Miljøstyrelsen). Den del af lovforslaget, der vedrører Havretskonventionen er udarbejdet af Miljøstyrelsen med bistand fra ovennævnte arbejdsgruppe.

Artikel 220 omhandler håndhævelse fra kyststatens side. Bestemmelsen stiller krav om, at der skal være »åbenbar grund«, førend der kan ske håndhævelse i form af fysisk inspektion over for udenlandske skibe, der er under passage af ydre territorielt farvand. Befinder det udenlandske skib sig i den eksklusive økonomiske zone, skal der være yderligere betingelser opfyldt førend der kan ske håndhævelse. Der er tale om betingelser som f.eks. »betydelig skade«, »væsentlig forurening« og »klart objektive bevis«.

Bestemmelsen skal ses som en undtagelse til en flagstats eksklusive kompetence til at håndhæve dens regler over for dens egne skibe også i andre landes territoriale farvande og eksklusive økonomiske zoner. Ved eksklusive økonomiske zoner forstås havområder uden for og stødende op til søterritoriet indtil en afstand af 200 sømil fra de til enhver tid gældende basislinjer, jf. lov nr. 411 af 22. maj 1996 om eksklusive økonomiske zoner. Artikel 220 i Havretskonventionen skal ses som et redskab til kyststaterne til at gribe ind over for udenlandske skibe, idet bestemmelsen er blevet til for, i et vist omfang, at imødegå kyststaternes kritik af flagstaternes ineffektive håndhævelse af internationale regler over for egne skibe.

Artiklens bestemmelser er afpasset efter, hvor skibet befinder sig, hvor overtrædelsen er sket samt overtrædelsens grovhed. Artikel 220 er gengivet i bilag 4.

Havretskonventionens terminologi anvender »søterritoriet« (territorial sea) svarende til »ydre territorialfarvand« i dansk lovgivning, f.eks. bekendtgørelse nr. 242 af 21. april 1999 om afgrænsning af Danmarks søterritorium, og »indre farvande« (internal waters) svarende til »indre territorialfarvand«. »Søterritoriet« i Havretskonventionens forstand er derfor ikke identisk med det danske overbegreb »søterritoriet«, der dækker både ydre og indre territorialfarvand. Det har derfor været nødvendigt at indføre begrebet »ydre territorielt farvand« i havmiljøloven, idet Havretskonventionens begrænsninger på søterritoriet som alt-overvejende hovedregel ikke gælder for skibe, der befinder sig i indre territorielt farvand som f.eks. havne.

2.1.2. Nærmere beskrivelse af begreberne i Havretskonventionens artikel 220

2.1.2.1. Mistankekrav

Mistankekravet i Havretskonventionens artikel 220 over for udenlandske skibe er forskelligt fra det mistankekrav, der i medfør af dansk ret gælder over for danske skibe.

Havretskonventionens artikel 220 kræver, at førend der kan ske håndhævelse over for udenlandske skibe på gennemsejling skal der være »åbenbar grund« (»åbenbar grund« forstås i dansk ret som »begrundet mistanke«). Efter dansk ret stilles der over for danske skibe kun krav om, at der med »rimelig grund er mistanke om«.

Herudover anvendes i Havretskonventionen tillige mistankekravet »klart objektive bevis«. Dette er nyt og kendes ikke inden for den almindelige danske strafferetspleje. Kravet svarer nærmest til det kendte mistankekrav »særligt bestyrket mistanke«, dog med den tilføjelse, at ordlyden af Havretskonventionens artikel 220, stk. 6, forudsætter tilvejebringelsen af objektive konstaterbare omstændigheder, som utvivlsomt underbygger mistanken om den begåede overtrædelse.

Mistankekravet finder normalt anvendelse som udtryk for den grad af mistanke, der skal foreligge, for at et straffeprocessuelt tvangsindgreb kan bringes i anvendelse. Jo mere intenst et indgreb er, jo større krav stilles der til mistankens styrke.

Mistankens styrke er i retsplejeloven graderet inden for tre hovedkategorier: 1) »med rimelig grund er mistænkt«, 2) »begrundet mistanke« og 3) »særligt bestyrket mistanke«.